

Vragen m.b.t. SV Regionale Veenweiden Strategie

Partij	Nr.	Vraag / Input	Antwoord / Reactie
ChristenUnie	1	Om de ambitie van de RVS te halen wordt ingezet op vier doelen. De eerste daarvan is: reductie van uitstoot van broeikasgassen met 0,12 Mton CO ₂ -equivalenten. Wordt er bij dit doel exact op die 0,12 Mton gemikt, of is het doel minimaal 0,12 Mton?	Het doel is minimaal 0,12 Mton. Omdat het veel vraagt om het doel te realiseren, is het de verwachting dat we bij de uitvoering daar uiteindelijk niet ver overheen zullen gaan. Mocht dat wel zo zijn dat is dat als winst te beschouwen gezien de zware opgaven waar we landelijk voor staan.
	2	Er wordt al volop geëxperimenteerd met technische maatregelen om de bodemdaling te remmen in meerdere polders en er zijn meer concrete plannen voor de nabije toekomst. Uit de verkenning van de hoeken van het speelveld blijkt dat daarmee alleen het doel voor 2030 waarschijnlijk niet haalbaar is. Bestaat de kans dat het effect hiervan kleiner is dan nu verwacht (en dat er nu desinvesteringen worden gedaan) of zijn dit echt 'no regret' maatregelen?	Aanleg van waterinfiltratiesystemen zijn no regret-maatregelen. Uit alle onderzoeken en metingen is duidelijk dat ze bijdragen aan het afremmen van bodemdaling en het verminderen van CO ₂ eq-emissies uit de veenbodems. Alleen het peil van het oppervlaktewater verhogen is niet afdoende. Actieve waterinfiltratiesystemen zijn effectiever dan passieve. Overigens kunnen passieve waterinfiltratiesystemen altijd geüpgraded worden naar actieve. De kans dat maatregelen een andere effectiviteit hebben dan nu wordt aangenomen is zeker aanwezig. De effecten die in de RVS worden aangenomen zijn gebaseerd op de huidige kennis. In landelijk onderzoek (NOBV) wordt getracht een betere inschatting te maken van de effecten. Hier kunnen andere resultaten uit voortkomen. (Zie ook de 'disclaimer' op pag. 36 van de RVS.
	3	Op pagina 21 wordt gesteld: "De broeikasgasuitstoot uit sloten (methaan) is niet meegenomen, omdat dat niet onder het Klimaatakkoord valt". a. Is dat de enige reden deze uitstoot niet mee te nemen in deze aanpak? b. Is de uitstoot uit sloten wel significant in de Utrechtse Veenweiden?	a. Dat methaanuitstoot uit sloten niet is meegenomen is primair omdat het Klimaatakkoord dit niet vereist. De RVS vloeit voort uit het Klimaatakkoord, dus de focus ligt op wat het Klimaatakkoord vereist. Daarnaast speelt zeker een rol dat vlakdekkend weinig bekend is van de grootte van de methaanuitstoot en ook van hoe de methaanuitstoot te beperken. Vast staat wel dat een goede waterkwaliteit, met zuurstofrijk water, de methaanuitstoot beperkt. Via de Kaderrichtlijn water wordt gewerkt aan een goede waterkwaliteit. b. Gezien het gestelde onder a, is dit niet bekend.
	4	Op pagina 22 wordt gesteld dat voor deze RVS een broeikasgasuitstoot van 0,36 Mton is berekend. De landelijke globale berekening (voor een kleiner gebied) komt uit op 0,426 Mton. Dat is een afwijking van 18%. Waarom is niet voorlopig gekozen voor de landelijke globale berekening om aan de zekere kant te zitten?	Wij hebben niet gekozen voor het landelijke cijfer omdat dat cijfer minder nauwkeurig is. Het heeft meerdere beperkingen. Ten eerste is de methodiek vrij grof en houdt weinig rekening met lokale omstandigheden en de feitelijke bodemdaling op basis van officiële landelijke data. Ten tweede is niet helemaal duidelijk op welke gebieden het landelijke cijfer betrekking heeft. In elk geval zijn in het

			landelijke cijfer ook veengebieden onder bebouwing meegenomen, terwijl dit in de praktijk geen veengebieden meer zijn, omdat er een flinke laag ophoogzand is opgebracht. In onze RVS-berekening van 0,36 Mton hebben we dit soort gebieden eruit gelaten. In de berekening voor de RVS is alleen het relevante (landbouw)areaal meegenomen en is gekeken naar de daadwerkelijke bodemdaling. Overigens gaat in de toekomst de werkwijze voor het landelijke cijfer veranderen.
	5	<p>Op pagina 59 wordt in het kader een samenvatting gegeven van de subsidieverordening die onderweg is. Hierover hebben wij de volgende vragen</p> <p>a. Er wordt aangegeven dat de KIWA-richtlijn nog te nieuw is voor de markt en daarom nog niet als harde eis wordt opgenomen. Zijn daar wel mogelijkheden om te borgen dat zoveel mogelijk in lijn met deze richtlijn wordt gewerkt?</p> <p>b. De hoogte van de eigen bijdrage per hectare is afhankelijk van het gekozen systeem (actief of passief). Actief is duurder in aanleg en dus is de eigen bijdrage ook 50% hoger. –Heeft een ondernemer vrije keuze welk systeem hij of zij wil toepassen?</p> <p>c. Heeft een ondernemer ook meer voordeel bij het toepassen van AWIS waarmee de hogere eigen bijdrage ook vanuit dat perspectief voor de hand ligt?</p> <p>d. Heeft AWIS altijd meer effect dan PWIS of andersom?</p> <p>e. Is het juridisch mogelijk om voor beide systemen eenzelfde eigen bijdrage vast te stellen?</p>	<p>a. Het is de bedoeling dat in de subsidieregeling het voldoen aan de KIWA-richtlijn een vereiste is om in aanmerking te komen voor subsidie. Voor projecten, die al enige tijd in voorbereiding zijn, kan dit niet op het laatste moment alsnog als eis gesteld worden. Overigens zijn de waterschappen altijd bij de voorbereiding van de projecten betrokken. Zodat langs die weg zeker ook nu al, bij de nu in voorbereiding zijnde projecten, kwaliteitseisen worden meegenomen.</p> <p>b. In principe heeft een ondernemer de vrije keuze, er wordt hem of haar niets opgelegd. Maar samen met het waterschap wordt een gebiedsplan op polderniveau opgesteld met daarin op elkaar afgestemde maatregelen.</p> <p>c. Een ondernemer heeft (zowel voor actieve als passieve WIS) op korte termijn geen voordeel in bedrijfsmatige zin (maar ook geen nadeel). Hoewel dit niet in geld uit te drukken is, zou wel gezegd kunnen worden dat op lange termijn het bedrijf klaar is voor de volgende generaties. Immers niets doen is geen optie meer, gezien de urgente opgave die er ligt.</p> <p>d. Op de vermindering van de broeikasgasuitstoot heeft AWIS meer effect dan PWIS.</p> <p>e. Ja, dat is juridisch mogelijk.</p>
CDA	6	<p>Op Pagina 5 wordt over het proces van de totstandkoming geschreven: Het opstellen van een RVS is een verplichting uit het Klimaatakkoord (2019). De RVS Utrechtse Veenweiden is opgesteld in nauwe samenwerking tussen provincie</p>	<p>Er is voor gekozen om de bestuurlijk stuurgroep alleen uit de betrokken overheden te laten bestaan omdat daar de democratische besluitvorming plaats vindt. De landbouworganisaties zijn op een andere manier gedurende het gehele traject nauw betrokken geweest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Via bestuurlijke overleggen onder voorzitterschap van de

		Utrecht, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR), Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) en de gemeenten Woerden, De Ronde Venen en Vijfheerenlanden. Ook de andere Utrechtse waterschappen en veenweidengemeenten zijn bij het proces betrokken geweest en van de landbouw- en natuurorganisaties is tijdens het proces input voor de RVS gevraagd. (pagina 5) Wat is de reden dat er is gekozen om deze RVS te maken met de waterschappen en gemeentes en de landbouworganisaties enkel om input te vragen?	gedeputeerde met de voorzitters van alle agrarische collectieven en lokale LTO-afdelingen binnen het Utrechtse veenweidengebied bijeen. <ul style="list-style-type: none"> Via een speciaal daarvoor ingestelde Denktank landbouw. Deze denktank bestond uit 12 personen vanuit de agrarische sector verspreid door het Utrechtse veenweidengebied. Het waren agrariërs vanuit LTO en vanuit de agrarische collectieven maar ook individuele boeren, die niet namens een organisatie deelnamen. De ideeën vanuit deze denktank hebben zwaar meegewogen bij het opstellen van de RVS. Op deze wijze is de RVS in goede samenwerking met de agrarische sector tot stand gekomen.
	7	Er is een ambitie gesteld op 0,12 Mton minder uitstoot CO2 in 2030. a. Hoe worden de effecten van de interventies in de tijd gemonitord? b. Zijn er ook concrete ambities in de tijd gesteld voor de vermeden broeikasuitstoot?	a. Er is een landelijk monitoringssysteem in voorbereiding, vanuit het Klimaatakkoord. Daarin gaan wij meedoen. b. Er zijn voor het Utrechtse veenweidengebied geen concrete ambities in de tijd gesteld, behalve die van 0,12 Mton voor 2030. Ook landelijk gezien zijn er geen tussendoelen gesteld. Gezien de grote aanlooptijd, die het treffen van maatregelen heeft, is te verwachten dat de meeste effecten worden bereikt in de jaren vlak voor 2030.
	8	Op pagina 60 wordt aangegeven dat het waterpeil niet meer automatisch het maaiveld volgt. Welke consequenties zal dit in de praktijk hebben op de landbouw?	Dit betekent dat de percelen langzamerhand steeds natter worden. Overigens is dit zonder bodemdalingremmende maatregelen een zeer langzaam proces. -HDSR bijvoorbeeld heeft in haar beleid opgenomen dat de drooglegging in hun veengebieden geleidelijk wordt verminderd met 0,5 cm in 3 jaar. Op deze wijze duurt het ca. 60 jaar om van een drooglegging van -50cm naar een drooglegging van -40cm te komen.
D66	9	In hoofdstuk 8 is een korte alinea gewijd aan een provinciale grondbank als onderdeel van de inzetbare instrumenten. D66 is een groot voorstander van een grondbank, en wij denken dat het een essentieel instrument is bij deze opgave voor het veenweidengebied, zeker in combinatie met diverse andere opgaven. Wat ons betreft neemt de provincie hierin stevig het voortouw. Wat wordt bedoeld met "Besluitvorming hierover zal in 2022 plaatsvinden"? Hoe ziet dit er dan uit? Wanneer krijgen we hier meer informatie over?	Er is een Nota grondbank in voorbereiding. De planning is erop gericht om in Q1/Q2 het voorstel ter besluitvorming aan PS voor te leggen.
	10	a. D66 zou graag zien dat de veenweidenstrategie ook	Overgangszones rondom N2000-gebieden zijn zeker een optie die

	<p>benut wordt om rond N2000-gebieden bredere bufferzones te creëren. De RVS-ontwikkelingen bieden kansen om de natuurgebieden robuuster te maken. Wij denken dat dit des te meer nodig is omdat de bodem in natuurgebieden minder daalt, en deze dus relatief hoger komen te liggen. Is het ook een doel om deze ontwikkeling naar robuuste zones nu in te gaan passen?</p> <p>b. En is dit mogelijk te combineren met het weer laten groeien van veenmos als compenserende maatregel – een omkering van het proces.</p>	<p>wordt meegenomen in de gebiedsprocessen. Hier liggen duidelijk kansen om opgaven te combineren (Zie ook het provinciale Programma Natuur).</p> <p>b. Het laten groeien van veenmos op voormalige landbouwgronden is nog erg experimenteel. Naar verwachting zal dit tot 2030 geen rol van betekenis spelen.</p>
11	<p>Een cruciaal punt is of er wel voldoende water en bovendien van voldoende kwaliteit beschikbaar zal zijn voor de beoogde vernatting. Waterberging is daarvoor belangrijk. Wij pleiten er daarom voor niet te veel de focus te leggen op technologische oplossingen, maar vooral te werken aan de robuustheid van het watersysteem. Het is nog onvoldoende zeker of de infiltratiesystemen waarmee nu wordt gewerkt daadwerkelijk uitkomst gaan bieden en op langere termijn haalbaar zijn. In dat licht is het wenselijk om consequent te spreken van een gezond, robuust en klimaatbestendig watersysteem – nu is in de tekst 'gezonder' niet overal benoemd, terwijl dat juist de basis is</p>	<p>Een robuust en gezond watersysteem is zeker een eis. Maar dit op zichzelf zorgt nog niet voor minder bodemdaling. Cruciaal is het verhogen van de grondwaterstand in de zomer. Om de doelen te halen én om aan de randvoorwaarde te voldoen om de landbouw (al of niet in andere vorm) te behouden, is het verhogen van het oppervlaktewaterpeil niet genoeg. Technologische maatregelen als waterinfiltratiesystemen zijn nodig om de grondwaterstand afdoende te verhogen.</p> <p>Het belang van een gezond watersysteem (goede waterkwaliteit) is evident en staat ook in de RVS nadrukkelijk vermeld, o.a. zie paragraaf 7.3.</p>
12	<p>Er is nu een budget van 18 + 12,5 miljoen. Kan er duidelijk gemaakt worden hoever we met dit budget komen t/m 2023? En kunnen we er op rekenen dat er vol wordt ingezet om middelen bij het nieuwe kabinet binnen te halen. Een aanpak van de bodemdaling in de veenweiden lijkt niet expliciet in beeld in Den Haag, maar is wel een randvoorwaarde bij verschillende andere opgaven.</p>	<p>Op basis van de huidige uitputting en huidige verplichtingen en reserveringen staan we eind 2023 op een stand van ca € 17 mln. daarnaast lopen er in een aantal polders oriënterende verkenningen die uiteindelijk waarschijnlijk ook zullen resulteren in gebiedsprocessen voor de realisatie van bodemdalingremmende maatregelen. De verwachting is dat hierdoor eind 2023 het beschikbare budget, zoals nu opgenomen in de begroting geheel is uitgeput. Aanvullende rijksmiddelen zijn noodzakelijk en hierover zal zo spoedig mogelijk met het Rijk in gesprek gegaan worden.</p> <p>Vanuit het regeerakkoord is veel geld beschikbaar voor het landelijk gebied in een nieuw Nationaal Programma Landelijk Gebied met een gebiedsgerichte aanpak. Veenweide zal hier een onderdeel van gaan uitmaken. Ook provincies gaan zich op dit programma organiseren via o.a. het IPO. Er is vanuit dit programma specifiek budget beschikbaar voor extensivering van de melkveehouderij. Dit komt ook ten goede aan</p>

			de doelen van de veenweide aanpak vanuit de integrale benadering.
	13	Wat is er nodig voor de “borging van juridische rechtmatigheid” als principe voor de uitvoering (blz.10). Dit komt nog terug op blz.62, maar wordt daar niet veel duidelijker en zodoende blijft dit een beetje een vage dreiging.	Na vaststelling van de RVS starten we zo snel mogelijk met de uitvoeringsfase. Hoe dit op een pragmatische en werkbare manier te organiseren is een belangrijke vraag waar we samen met onze gebiedspartners snel mee aan de slag willen. Daarbij gaat het o.a. over de vraag hoe de samenwerking vorm te geven: met wie, met welke rollen en mandaten, met welke procesafspraken, etc.? De keuzes die daarbij gemaakt worden, moeten juridisch rechtmatig zijn en ook zullen we op basis van ervaringen uit het verleden duidelijke rollenscheiding aanbrengen. We organiseren daarbij zo nodig deskundige juridische advisering om de juridische rechtmatigheid te borgen.
	14		
	15		
	16		
	17		
	18		
	19		
	20		
	21		
	22		
	23		
	24		
	25		